

Nr 4.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 15 december 1939 (nr 887) angående tillverkning och beskattning av maltdrycker, m. m., jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 19 februari 1954 dagtecknad, till särskilda utskottet hänvisad proposition, nr 154, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 15 december 1939 (nr 887) angående tillverkning och beskattning av maltdrycker; samt
- 2) förordning angående upphävande av förordningen den 30 januari 1948 (nr 21) om tillfällig skatt å viss maltdryck av första klassen;

dels ock besluta, att den vid tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316) fogade tulltaxan skall från och med den 1 oktober 1955 i nedan angiven del erhålla ändrad lydelse på sätt av det följande framgår.

	Maltdrycker med en alkoholhalt:	
145	icke överstigande 1.8 viktprocent (lättöl) .... 100 liter	32:—
146	överstigande 1.8 men icke 2.8 viktprocent (öl).. 100 liter	78:—
146:1	överstigande 2.8 viktprocent (starköl) ..... 100 liter	186:—
	<i>Anm.</i> Angående införsel — — — är stadgat.	

Rörande propositionens huvudsakliga innehåll må här anmärkas följande.

I propositionen framlägges förslag till ändrad avvägning av maltdrycksbeskattningen. Sålunda föreslås att den år 1948 införda särskilda skatten å s. k. lagrat svagdricka borttages; bifalles detta förslag kommer samtliga maltdrycker av första klassen att bli skattefria. Den nuvarande skatten å maltdrycker av andra klassen, 42 öre per liter, skall enligt förslaget utgå med oförändrat belopp. För maltdrycker av tredje klassen (starköl) föreslås en skattesats av 1 krona 35 öre för liter, vilket innebär att utminuteringspriset för en flaska starköl om en tredjedels liter kommer att bli omkring en krona. Ett genomförande av förslaget förutsätter viss jämkning av tullsatserna på importerade maltdrycker. Förslag härom framlägges i propositionen. De nya bestämmelserna föreslås skola träda i kraft den 1 oktober 1955; dock att skatten å lagrat svagdricka föreslås borttagen redan den 1 juli 1954.

I propositionen redovisas även vissa frågor rörande avvägningen av läskedrycksbeskattningen. Dessa frågor avser sänkning av skatten å läskedrycker, skärpning av beskattningen å sådana läskedrycker som är hänförliga till s. k. koladrycker samt skattefrihet för vissa läskedrycker som innehåller must, tillverkad av svenska äpplen. Några förslag i ämnet framlägges icke i propositionen.

Ovannämnda vid propositionen fogade författningsförslag är av följande lydelse.

1) Förslag

till

förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 15 december 1939 (nr 887) angående tillverkning och beskattning av maltdrycker.

Härigenom förordnas, att 12—17 §§, 18 § 1, 2 och 4 mom., 19 § 1 och 2 mom., 20 och 21 §§ samt rubriken till 3 kap. förordningen den 15 december 1939 angående tillverkning och beskattning av maltdrycker¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

3 KAP.

Om beskattning av maltdrycker i skattepliktigt bryggeri.   **Om beskattning av maltdrycker i öl- och starkölsbryggerier.**

12 §.

För maltdrycker av andra och tredje klasserna, tillverkade i skattepliktigt bryggeri här i riket, skall tillverkaren enligt vad nedan närmare stadgas erlagga skatt.

Från skatteplikt undantagas malt-drycker, som från bryggeri utlämnas för utförsel ur riket eller till svensk frihamn eller såsom prov för analytisk undersökning, så ock malt-drycker, som inom bryggeri användas för tekniskt ändamål eller där förstöras.

12 §.

För öl och starköl, som tillverkas vid bryggeri här i riket, skall tillverkare enligt vad nedan närmare stadgas erlagga skatt.

Från skatteplikt undantagas malt-drycker, som från bryggeri utlämnas för utförsel ur riket eller till svensk frihamn eller såsom prov för analytisk undersökning eller som inom bryggeri användas för tekniskt ändamål, så ock malt-drycker som, medan de befinna sig i bryggeriets besittning, förstöras under sådana omständigheter, att myckenheten kan fastställas.

¹ Senaste lydelse av 13 § se 1950:571 och av 18 § 1 mom. se 1943:325.

(Nuvarande lydelse:)

13 §.

Skatten utgår för maltdryck av andra klassen med fyrtyotvå öre för liter samt för maltdryck av tredje klassen med sjuttioåtta öre för liter.

Vid varje bryggeri skall dock, så länge tillverkning av maltdrycker av andra och tredje klasserna må företagas i bryggeriet, skatt utgå med minst femhundra kronor för helt kalenderkvartal räknat. I detta belopp må ej inräknas skatt, som belöper å maltdrycker, tillverkade vid annat skattepliktigt bryggeri.

Kontrollstyrelsen må — — — — — bryggeri igångsatts.

14 §.

1. Tillverkare i skattepliktigt bryggeri skall föra följande journaler, vilka för varje klass av maltdrycker, som rörelsen omfattar, skola utvisa:

a) bryggjournal: verkställda bryggerier samt myckenheten använda råämnen ävensom vörtens volym och extrakthalt;

b) tappningsjournal: myckenheten tappade maltdrycker;

c) friölsjournal: myckenheten maltdrycker, som inom bryggeriet användas för tekniskt ändamål eller där förstöras under sådana omständigheter, att myckenheten kan fastställas;

d) försäljningsjournal: myckenheten maltdrycker, som utföras från bryggeriet eller inom bryggeriet utlämnas till personalen för förbrukning därstädes; samt

e) införseljournal: myckenheten maltdrycker, som efter utlämning från bryggeriet återinföras till bryggeriets lager eller som dit införas från annat bryggeri.

2. Tillverkare är skyldig att föra sina handelsböcker på sådant sätt, att jämförelse mellan dem och de under d) och e) omnämnda journalerna utan svårighet kan verkställas.

(Föreslagen lydelse:)

13 §.

Skatten utgår med fyrtyotvå öre för liter öl och en krona trettiofem öre för liter starköl.

Vid varje bryggeri skall dock, så länge öl eller starköl får tillverkas i bryggeriet, skatt utgå med minst ettusen kronor för helt kalenderkvartal räknat. I detta belopp må ej inräknas skatt, som belöper å maltdrycker, tillverkade vid annat öl- eller starkölsbryggeri.

— — — — — bryggeri igångsatts.

14 §.

1. Tillverkare i öl- eller starkölsbryggeri skall angående sin rörelse hava sådan bokföring, att därav tydligt framgår:

a) verkställda maltdrycksbryggerier samt myckenheten använda råämnen ävensom vörtens volym och extrakthalt;

b) myckenheten tappade maltdrycker;

c) myckenheten maltdrycker, som inom bryggeriet användas för tekniskt ändamål eller som, medan de befinna sig i bryggeriets besittning, förstöras under sådana omständigheter, att myckenheten kan fastställas;

d) myckenheten maltdrycker, som utföras från bryggeriet eller inom bryggeriet utlämnas till personalen för förbrukning därstädes; samt

e) myckenheten maltdrycker, som efter utlämning från bryggeriet återinföras till bryggeriets lager eller som dit införas från annat bryggeri.

2. Tillverkare i öl- eller starkölsbryggeri skall på begäran tillhandahålla kontrollstyrelsen erforderliga uppgifter för kontroll över försäljningen och för upprättande av statistik över densamma. Närmare anvisningar härom meddelas av kontrollstyrelsen.

(Nuvarande lydelse:)

15 §.

Maltdrycker av andra och tredje klasserna må icke utföras från skattepliktigt bryggeri annorledes än på flaskor av den storlek, som kontrollstyrelsen bestämmer, eller på andra slutna kärl och behållare, vilka med avseende å rymden blivit märkta på sätt i 14 § lagen om mått och vikt sägs.

16 §.

1. Över maltdrycker, som utföras från skattepliktigt bryggeri, skall förteckning (*forsedel*) upprättas för varje transport. *Forsedel* upprättas i det antal exemplar, som kontrollstyrelsen bestämmer. Ett exemplar skall såsom verifikation fogas vid försäljningsjournalen och ett skall åtfölja transporten, så länge denna verkställes av tillverkaren.

2. Vid skattepliktigt bryggeri skall finnas en av tillverkaren utsedd *forsedelskontrollant*, som enligt närmare anvisningar av kontrollstyrelsen har att tillse, att bestämmelserna i 1 mom. och de föreskrifter, som kontrollstyrelsen meddelar angående tillämpningen av samma bestämmelser, vederbörligen iakttagas.

Då förhållandena — — — — — vid bryggeriet.

Finner kontrollstyrelsen — — — — — annan *forsedelskontrollant*.

Forsedelskontrollant må icke taga befattning med förandet av de i 14 § 1 mom. omnämnda journalerna för den tid, under vilken han tjänstgjort i sådan egenskap. Bryggeriföreståndare eller ersättare för denne må icke vara *forsedelskontrollant*.

17 §.

Med undantag för de fall, som avses i 13 § andra stycket och 19 §, beräknas skatten å den i försäljningsjournalen upptagna myckenheten maltdrycker av andra och tredje klasserna med avdrag för den myckenhet maltdrycker av nämnda båda klasser, som enligt bryggeriets journaler med tillhörande verifikationer

(Föreslagen lydelse:)

15 §.

Öl och starköl må icke utföras från bryggeri annorledes än på flaskor av den storlek, som kontrollstyrelsen bestämmer, eller på andra slutna kärl eller behållare, vilka med avseende å rymden blivit märkta på sätt i 14 § lagen om mått och vikt sägs.

16 §.

1. Över maltdrycker, som utföras från öl- eller starkölsbryggeri, skall förteckning (*forsedel*) upprättas för varje transport. *Forsedeln* skall såsom verifikation till bokföringen behållas av bryggeriet.

2. Vid öl- och starkölsbryggerier skall finnas en av tillverkaren utsedd *forsedelskontrollant*, som enligt närmare anvisningar av kontrollstyrelsen har att tillse, att bestämmelserna i 1 mom. och de föreskrifter, som kontrollstyrelsen meddelar angående tillämpningen av samma bestämmelser, vederbörligen iakttagas.

— — — — — vid bryggeriet.

— — — — — annan *forsedelskontrollant*.

Forsedelskontrollant må icke, i vidare mån än kontrollstyrelsen föreskriver, taga befattning med bryggeriets bokföring för den tid, under vilken han tjänstgjort i sådan egenskap. Bryggeriföreståndare eller ersättare för denne må icke vara *forsedelskontrollant*.

17 §.

Med undantag för de fall, som avses i 13 § andra stycket och 19 §, beräknas skatten å de enligt bryggeriets bokföring utlämnade myckenheterna öl och starköl med avdrag för de myckenheter, som enligt bokföringen

(Nuvarande lydelse:)

a) från bryggeriet utlämnats för utförelse ur riket eller till svensk frihamn eller såsom prov för analytisk undersökning,

b) efter utlämning från bryggeriet återinförts till bryggeriets lager, eller

c) från bryggeriet överförts till annat *skattepliktigt bryggeri* för att därifrån försäljas.

Avdrag må icke göras, med mindre tillverkaren kan förete, beträffande maltdrycker, som utförts ur riket eller till svensk frihamn, tullmyndighets bevis därom samt beträffande maltdrycker, som avses under b) och c), intyg av forsedelskontrollant om återinförandet eller överförandet. I fall, som avses under c), skall intyget utfärdas av forsedelskontrollanten vid det bryggeri, till vilket överförandet skett.

Lämnade uppgifter — — — — — restitutionsgods stadgat.

Maltdrycker av andra eller tredje klassen, som efter utförelse ur riket eller till svensk frihamn åter *införas*, *skola* återställas till det bryggeri, från vilket *de* utlämnats, eller överföras till annat *skattepliktigt bryggeri*.

18 §.

1. Tillverkare i *skattepliktigt bryggeri* skall för varje månad upprätta och senast å åttonde söckendagen efter månadens utgång till kontrollstyrelsen insända en på tro och heder avgiven deklARATION angående *den myckenhet maltdrycker av andra och tredje klasserna*, som under månaden utförts från bryggeriet eller inom bryggeriet utlämnats till personalen för förbrukning därstädes, ävensom rörande *den myckenhet maltdrycker av nämnda båda klasser*, för *vilken* avdrag må göras vid skattens beräkning enligt vad

(Föreslagen lydelse:)

a) från bryggeriet utlämnats för utförelse ur riket eller till svensk frihamn eller såsom prov för analytisk undersökning,

b) efter utlämning från bryggeriet återinförts till bryggeriets lager,

c) från bryggeriet överförts till annat *öl- eller starkölsbryggeri* för att därifrån försäljas, eller

d) *förstörts utanför bryggeriet, medan de befunnit sig i bryggeriets besittning.*

Avdrag må icke göras, med mindre tillverkaren kan förete, beträffande maltdrycker, som utförts ur riket eller till svensk frihamn, tullmyndighets bevis därom samt beträffande maltdrycker, som avses under b), c) och d), intyg av forsedelskontrollant om återinförandet, överförandet eller förstöringen. I fall, som avses under c), skall intyget utfärdas av forsedelskontrollanten vid det bryggeri, till vilket överförandet skett.

Öl eller starköl, som efter utförelse ur riket eller till svensk frihamn åter *införes*, *skall* återställas till det bryggeri, från vilket *det* utlämnats, eller överföras till annat *öl- eller starkölsbryggeri*.

18 §.

1. Tillverkare skall för varje månad upprätta och senast å åttonde söckendagen efter månadens utgång till kontrollstyrelsen insända en på tro och heder avgiven deklARATION angående *de myckenheter öl och starköl*, som under månaden utförts från bryggeriet eller inom bryggeriet utlämnats till personalen för förbrukning därstädes, ävensom rörande *de myckenheter*, för *vilka* avdrag må göras vid skattens beräkning enligt vad i 17 § sägs. I deklARATIONEN skall tillika angivas den skatt, som belöper *på de* i deklARATIONEN

(Nuvarande lydelse:)

i 17 § sägs. I deklarationen skall tillika angivas den skatt, som belöper å den i deklarationen upptagna beskattningsbara myckenheten.

Å deklarationen skall finnas intyg av två personer, att densamma överensstämmer med journalerna och att beträffande den myckenhet malt-drycker, för vilken avdrag gjorts, för intygsgivarna företetts bevis eller intyg, som avses i 17 § andra stycket.

2. Tillverkare skall senast å femtonde dagen i varje månad erlægga skatten för föregående månad genom inbetalning å statsverkets checkräkning i riksbanken för kontrollstyrelsens räkning; och skall vid inbetalningen för den sista månaden i varje kalenderkvartal jämväl erläggas vad som kan brista i den skatt, som enligt 13 § andra stycket minst skall utgå.

4. Tillverkare i skattepliktigt bryggeri är skyldig att, då kontrollstyrelsen så prövar nödigt, för skattens behöriga erläggande hos kontrollstyrelsen ställa säkerhet till belopp, som styrelsen finner erforderligt.

Ställes ej — — — — — motsvarande tillämpning.

19 §.

1. Då rörelsen vid skattepliktigt bryggeri nedlägges, är tillverkaren pliktig att betala skatt för samtliga i bryggeriet befintliga maltdrycker av andra och tredje klasserna.

2. Därest vid granskning av skattepliktigt bryggeris journaler eller andra redovisningshandlingar eller eljest utrönes, att för någon månad skatt bort utgå med högre belopp än som för månaden erlagts, eller att i det i bryggeriet befintliga lagret av maltdrycker av andra och tredje klasserna förefinnes brist, som tillverkaren icke kan nöjaktigt förklara, är tillverkaren pliktig att vid anfordran genast erlægga, i förra fallet den resterande skatten och i senare fallet skatt för en myckenhet, som motsvarar bristen.

(Föreslagen lydelse:)

upptagna beskattningsbara myckenheterna.

2. Tillverkare skall senast å femtonde dagen i varje månad erlægga skatten för föregående månad genom inbetalning å kontrollstyrelsens postgirokonto; och skall vid inbetalningen för den sista månaden i varje kalenderkvartal jämväl erläggas vad som kan brista i den skatt, som enligt 13 § andra stycket minst skall utgå.

4. Tillverkare är skyldig att, då kontrollstyrelsen så prövar nödigt, för skattens behöriga erläggande hos kontrollstyrelsen ställa säkerhet till belopp, som styrelsen finner erforderligt.

19 §.

1. Då rörelsen vid öl- eller starkölsbryggeri nedlägges, är tillverkaren pliktig att betala skatt för allt i bryggeriet befintligt öl och starköl.

2. Om vid granskning av bryggeriets bokföring eller eljest utrönes, att för någon månad skatt bort utgå med högre belopp än som för månaden erlagts, eller att i bryggeriets lager av öl eller starköl förefinnes brist, som tillverkaren icke nöjaktigt kan förklara, är tillverkaren pliktig att vid anfordran genast erlægga, i förra fallet den resterande skatten och i senare fallet skatt för en myckenhet, som motsvarar bristen.

(Nuvarande lydelse:)

20 §.

Tillverkare i *skattepliktigt bryggeri* skall för varje tillverkningsår upprätta skriftlig redogörelse för de förändringar, det i bryggeriet befintliga lagret av maltdrycker under året undergått (*årsredogörelse*). I årsredogörelsen skall för olika slag av maltdrycker angivas:

- a) storleken av lagret vid tillverkningsårets början,
- b) den myckenhet, som under året tillförts lagret,
- c) den myckenhet, som under året bortförts därifrån,
- d) svinnets storlek *och*
- e) lagrets storlek vid tillverkningsårets utgång.

21 §.

Då särskilda förhållanden beträffande visst *skattepliktigt* bryggeri därtill föranleda, må kontrollstyrelsen förordna, att den i 9 § 3 mom. omnämnda vägen skall anslutas till maltkross i bryggeriet sålunda, att maltet ej kan krossas utan att först hava genomgått vägen.

(Föreslagen lydelse:)

20 §.

Tillverkare skall för varje tillverkningsår upprätta skriftlig redogörelse för de förändringar, det i bryggeriet befintliga lagret av maltdrycker under året undergått (*årsredogörelse*). I årsredogörelsen skall för olika slag av maltdrycker angivas:

- a) storleken av lagret vid tillverkningsårets början,
- b) den myckenhet, som under året tillförts lagret,
- c) den myckenhet, som under året bortförts därifrån,
- d) svinnets storlek,
- e) lagrets storlek vid tillverkningsårets utgång, *och*
- f) *de ytterligare uppgifter, som kontrollstyrelsen finner erforderliga.*

21 §.

Då särskilda förhållanden beträffande visst bryggeri därtill föranleda, må kontrollstyrelsen förordna, att den i 9 § 2 mom. omnämnda vägen skall anslutas till maltkross i bryggeriet sålunda, att maltet ej kan krossas utan att först hava genomgått vägen.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1955.

2) Förslag

till

förordning angående upphävande av förordningen den 30 januari 1948 (nr 21) om tillfällig skatt å viss maltdryck av första klassen.

Härigenom förordnas, att förordningen den 30 januari 1948 om tillfällig skatt å viss maltdryck av första klassen skall upphöra att gälla med utgången av juni 1954; dock skall förordningen fortfarande tillämpas beträffande tillverkning för vilken skattskyldighet inträtt före nyssnämnda tidpunkt.

Vad i förordningen stadgas i fråga om sådan under tiden för dess giltighet begången förseelse, som i förordningen avses, skall äga tillämpning även efter det förordningen i övrigt upphört att gälla.

Till utskottets behandling har hänvisats två i anledning av propositionen väckta likalydande *motioner*, nr 443 i första kammaren av herr *Karl Persson* m. fl. och nr 577 i andra kammaren av herr *Hansson* i Skegrie m. fl. Härei hemställles, »att riksdagen vid behandling av propositionen nr 154 måtte i överensstämmelse med motionens syfte besluta att hos Kungl. Maj:t begära utredning och förslag snarast möjligt rörande skattefrihet för läskedrycker, som innehåller must, tillverkad av svenska äpplen, eller, därest så befinnes lämpligt, annat stöd åt framställningen av sådana läskedrycker».

Propositionen.

Av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 19 februari 1954 inhämtas bl. a. följande.

Genom den tidigare samma dag anmälda propositionen nr 151 har framlagts förslag om ändrade riktlinjer för samhällets nykterhetspolitik. I fråga om försäljningen av alkoholdrycker har därvid förordats vissa åtgärder i syfte att främja en övergång till svagare drycker. Såsom ett led i denna har bl. a. föreslagits att starköl med en högsta alkoholhalt av 4,5 viktprocent skall, såsom en konkurrentdryck till spritdryckerna, få tillhandahållas allmänheten i utminuteringsaffärer för rusedrycker och på spritrestauranger. Alkoholhalten i det vanliga ölet har ansetts böra bibehållas vid den nivå som nu tillämpas eller 2,8 viktprocent. I berörda proposition har vidare framhållits att avvägningen av beskattningen av olika alkoholdrycker är av vikt för att tillgodose det nykterhetspolitiska syftet.

Förslagen i nämnda proposition grundar sig delvis på 1944 års nykterhetskommittés betänkande. Medan detta remissbehandlades, utverkades Kungl. Maj:ts tillstånd att igångsätta vissa kompletterande utredningar. En av dessa avsåg den inbördes avvägningen av beskattningen på olika drycker. Utredningen har utförts av *överdirektören Sven Almgren*. Utredningsmannen har framlagt förslag till en sådan avvägning såväl i vad angår spritdrycker och vin som beträffande maltdrycker och läskedrycker.

Utredningsmannens förslag beträffande spritdrycker och vin har, jämte ett av 1952 års kommitté för indirekta skatter framlagt förslag om höjd spritbeskattning m. m., upptagits i den av riksdagen redan behandlade propositionen nr 28.

Beträffande maltdrycker och läskedrycker innebär utredningsmannens förslag ett försök att avväga skattesatserna på sådant sätt, att en förskjutning av konsumtionen från alkoholstarkare till svagare eller helt alkoholfria drycker främjas. Även i fråga om beskattningen av maltdryckerna inbördes har genom en glidande skatteskala öppnats möjligheter för en övergång till de mindre alkoholhaltiga av dessa drycker.

Rörande utredningsmannens förslag angående ändrad skatteavvägning för malt- och läskedrycker tillåter sig utskottet hänvisa till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan, som även innefattar redovisning av gällande bestämmelser om beskattning av malt- och läskedrycker, återfinnes å s. 10—18 i propositionen nr 154.

Över promemorian har *yttranden* i de frågor, som behandlas i propositionen avgivits av ett tjugotal myndigheter och sammanslutningar.

Beträffande innehållet i remissyttrandena torde få hänvisas till s. 19—32 i propositionen.

Vad angår frågan om jämkning av tullsatserna å maltdrycker redovisas i propositionen en av *kommerskollegium* upprättad, den 3 februari 1954 dagtecknad underhandspromemoria, vari framhållits följande. Då frågan om tullbeskattning av maltdrycker f. n. vore föremål för utredning av 1952 års tulltaxekommitté borde man utgå från den nu gällande tullsatsen 78 öre per liter. Kollegium hade under hand från Svenska bryggareföreningen inhämtat vissa uppgifter rörande tillverknings- och försäljningskostnader. Som bas för beräkningarna, prisindex = 100, hade satts det f. n. tillämpade typpriset på maltdrycker klass II, varvid med typpris avsåges den vanligast förekommande noteringen till återförsäljare 35 öre per 33 cl inkl. 14 öre skatt. För klass I och III bleve motsvarande index då 90 resp. 143. I avvaktan på tulltaxekommitténs förslag har kollegium föreslagit, att tullskyddet måtte differentieras i enlighet med angivna prisindex och följande sammanställning.

	Prisindex	Tullskydd f. n.	Tullskydd förslag	Skatt	Tullsats
Klass I.....	90		32	—	32 öre/liter
» II.....	100	36	36	42	78 »
» III.....	143		51	135	186 »

Föredragande departementschefen, stasrådet Sköld, anför i huvudsak följande motivering för de i propositionen framlagda förslagen.

Vad angår beskattningen av maltdrycker av första klassen har utredningsmannen föreslagit att den år 1948 införda tillfälliga skatten å vissa maltdrycker av första klassen (lagrat svagdricka) nu borttages. Detta förslag har allmänt tillstyrkts av remissinstanserna. Svenska bryggareföreningen har särskilt understrukit att ett borttagande av skatten skulle underlätta tillhandahållandet av vissa alkoholsvaga men extrakrika maltdrycker av en för vårt land ny typ. Även enligt min uppfattning skulle ett skattefritt och därmed prisbilligare lättöl — särskilt som måltidsdryck — ha vissa möjligheter att ersätta öl med högre alkoholhalt, och jag tillstyrker därför förslaget om skattens borttagande. Ett bifall härtill kommer att medföra ett inkomstbortfall för staten av ca 1 miljon kronor om året. Skattefriheten bör genomföras redan från och med den 1 juli 1954.

Beträffande skattesatsens avvägning för maltdrycker av andra klassen har i promemorian framförts två alternativ. Under förutsättning av bibehållen alkoholhalt av högst 2,8 viktprocent förordas en sänkning av skatten från 42 till 39 öre per liter. Skulle alkoholgränsen däremot komma att bestämmas högre, t. ex. till 3,2 viktprocent, har utredningsmannen ansett en höjning av skatten till 48 öre per liter befogad. Den föreslagna sänkningen av skattesatsen till 39 öre har motiverats med att den nu gällande

skattesatsen vore avpassad med hänsyn till en övre alkoholgräns av 3,2 viktprocent.

Såsom tidigare framhållits har jag i propositionen nr 151 föreslagit, att alkoholhalten för det vanliga ölet skall bibehållas oförändrad vid 2,8 viktprocent. Jag kan emellertid icke finna, att denna omständighet i och för sig utgör tillräcklig anledning att sänka skatten. Enligt min mening måste avvägningen av skattesatsen helt ske med utgångspunkt från nu aktuella förhållanden. Genom förändringen i penningvärdet sedan december 1950, då den nuvarande skattesatsen fastställdes, har i själva verket en reduktion av beskattningen redan kommit till stånd. Vidare bör beaktas att vid ett genomförande av det tidigare i år framlagda förslaget om höjning av spritskatterna spännvidden i priset mellan spritdrycker och maldrycker kommer att öka ganska avsevärt. Med hänsyn härtill anser jag mig böra förordna, att skatten å maldrycker av andra klassen bibehålles vid sin nuvarande nivå eller sålunda 42 öre per liter.

I fråga om starköl innebär det av mig tidigare i dag framlagda förslaget, att sådant öl skall få säljas till allmänheten i utminuteringsaffärer och på spritrestauranger. Den nuvarande skattesatsen för maldrycker av tredje klassen — 78 öre per liter — har icke avvägts efter nykterhetspolitiska grunder. Som bekant får ju starköl för närvarande endast försäljas å apotek mot läkarrecept. Genomföres förslaget om friare försäljning av starköl kommer frågan om beskattningen av detta öl i annat läge. Då de av mig förordade försäljningsformerna för starköl ingår som ett led i strävandena att främja en förskjutning av efterfrågan från starkare till svagare alkoholdrycker bör skattesatsen för starkölet icke sättas så högt, att priset på detta öl i jämförelse med sprit- och vinpriserna motverkar det angivna syftet. Å andra sidan bör skattesatsen avvägas så att skillnaden i försäljningspris mellan starkölet och det vanliga ölet blir tillräckligt markerad. Med utgångspunkt från omsättningsskatten å prisbilligare viner förordar utredningsmannen en skattesats av 1 krona 35 öre för liter, motsvarande ett utminuteringspris av omkring 1 krona per flaska om en tredjedels liter. Den föreslagna skattesatsen har tillstyrkts av kontrollstyrelsen och systembolagens förtroendenämnd. Föreningen skattepliktiga bryggerier har däremot förordat en skattesats av 1 krona 80 öre, medan socialstyrelsen och Svenska bryggareföreningen uttalat sig till förmån för en lägre skattesats än den av utredningsmannen förordade. Med hänsyn till den för starkölet föreslagna alkoholhalten av högst 4,5 viktprocent är enligt min mening en skatt av 1 krona 35 öre för liter lämpligt avvägd i förhållande till vinbeskattningen. Då försäljningspriset för en flaska vanligt öl är 41 å 42 öre synes jämväl tillräcklig prisdifferens erhållas mellan detta öl och starkölet. Från dessa utgångspunkter har jag ansett mig böra tillstyrka förslaget om en skattesats av 1 krona 35 öre per liter för starkölet.

Utredningsmannen har — med understrykande av osäkerheten i bedömningen — beräknat, att skatteintäkterna av starkölet kommer att uppgå till ca 13 miljoner kronor för helt år vid en skattesats av 1 krona 35 öre.

Det nu framlagda förslaget rörande maltdrycksbeskattningens anordnade innebär sålunda dels att lättöl blir skattefritt, dels att skattesatsen för vanligt öl bibehålles oförändrad vid 42 öre per liter och dels att för starköl fastställs en ny skattesats av 1 krona 35 öre per liter. De av mig i annat sammanhang förordade nya bestämmelserna om försäljning av rusdrycker och öl har föreslagits skola träda i kraft den 1 oktober 1955. Bifalles detta förslag av riksdagen bör jämväl skatteomläggningen beträffande starkölet tillämpas från och med denna dag. Borttagandet av skatten på lättöl bör däremot ske med utgången av innevarande budgetår. I författningstekniskt hänseende påkallas dels upphävande av förordningen den 30 januari 1948 (nr 21) om tillfällig skatt å viss maltdryck av första klassen, dels ock ändring av bestämmelsen om skattesatsen för maltdrycker av tredje klassen i 3 kap. 13 § förordningen den 15 december 1939 (nr 887) angående tillverkning och beskattning av maltdrycker. I detta sammanhang bör vidare i 3 kap. sistnämnda förordning vidtagas vissa smärre jämkningar, i huvudsak överensstämmande med vad nykterhetskommittén härutinnan föreslagit i sitt betänkande del VII och därutöver innefattande bl. a. vissa förenklingar i enlighet med av kontrollstyrelsen under hand framförda önskemål. Därjämte föreslås en höjning av det i 3 kap. 13 § avsedda minimiskattebeloppet per kvartal från 500 till 1 000 kronor, vilken höjning är motiverad bl. a. med hänsyn till tillkomsten av den högre beskattade starkölsproduktionen samt önskemålet att såvitt möjligt begränsa antalet s. k. försvarsbryggerier. Innebördens av de nu förordade ändringarna i maltdryckstillverkningsförordningen framgår närmare av ett inom finansdepartementet upprättat författningsförslag, till vilket jag får hänvisa. På sätt generaltullstyrelsen påpekat föranleder en omläggning av maltdrycksbeskattningen även vissa ändringar i tulltaxan. I detta hänseende tillstyrker jag det förslag, som framlagts av kommerskollegium i den tidigare omnämnda underhandspromemorian. Av praktiska skäl bör dessa ändringar, även såvitt de avser lättöl, träda i kraft den 1 oktober 1955.

Beträffande läskedrycker har utredningsmannen föreslagit en sänkning av skatten från 21 till 15 öre för liter. Ett genomförande av förslaget skulle komma att medföra ett årligt inkomstbortfall för staten av ca 8 miljoner kronor. Förslaget har motiverats med att en nedsättning av skattesatsen i syfte att främja användningen av läskedrycker vid sidan av eller framför alkoholdrycker låge i linje med de förordade skattelättnaderna för lätta viner och lättöl. I fråga om koladrycker ifrågasätter dock utredningsmannen, huruvida icke dessa dryckers speciella karaktär av stimulerande njutningsmedel borde föranleda att desamma beskattades hårdare än vanliga läskedrycker. Något direkt förslag till förhöjd beskattning framlägges emellertid icke.

I likhet med några av de hörda myndigheterna anser jag det icke troligt, att en skattesänkning av denna begränsade omfattning — vilken skulle möjliggöra en nedsättning av priset för en flaska om en tredjedels liter med 2 öre — skulle få någon nämnvärd nykterhetspolitisk effekt. Å andra

sidan torde en längre gående skattelindring för läskedrycker av statsfinansiella skäl icke nu kunna komma i fråga. Under sådana förhållanden — och med beaktande jämväl av att jag icke funnit tillräckliga skäl föreligga för en skärpt beskattning av koladrycker — anser jag mig icke böra framlägga något förslag om ändrad avvägning av skatten å läskedrycker.

Slutligen har i promemorian upptagits till behandling en framställning av Sveriges musteriförbund om införande av skattefrihet för vissa läskedrycker, nämligen läskedrycker med en musthalt av minst 36 procent, vilka tillverkats av svenska äpplen. Utredningsmannen har kommit till den slutsatsen, att med hänsyn bland annat till de stora tekniska svårigheter, som förelåge att anordna en dylik skattefrihet, man tills vidare borde avvakta utvecklingen beträffande förekomsten i marknaden av läskedrycker, beredda av fruktmust. Kontrollstyrelsen har i sitt yttrande ytterligare understrukt svårigheterna att erhålla en tillfredsställande kontroll. Med hänsyn till de invändningar som framkommit mot att skattevägen understödja tillverkningen av dessa drycker, anser jag mig böra avstyrka bifall till den gjorda framställningen. Därest stöd åt musterinäringen kan anses påkallat torde denna fråga få utredas och övervägas i annat sammanhang.

Motionerna.

Till stöd för yrkandena i de likalydande motionerna I: 443 och II: 577 anföres bl. a. att det enligt motionärernas mening är av mycket stor betydelse, att en läskedrycksproduktion, baserad på äppelmust, kan komma till stånd i största möjliga utsträckning. Att en kvalitetsgaranterad fruktdryck kan säljas till lågt pris är ur folkhälso-, nykterhets- och trafiksynpunkt av största intresse. Detta måste också sägas vara i överensstämmelse med nykterhetskommitténs ståndpunktstagande. Departementschefen har i propositionen förutsatt, att frågan om stödet åt musterinäringen skall omprövas, därest så är påkallat. Enligt motionärernas uppfattning talar såväl nykterhetspolitiska skäl som fruktodlingens berättigade intressen för att tillverkningen och försäljningen av mustdryckerna erhåller stöd snarast möjligt. Det bör därvid understrykas, att ett stöd av 60 000 kronor årligen, vilket efter nuvarande försäljningssiffror skulle uppnås genom den av utredningsmannen skisserade anordningen, icke är oväsentligt för den under blygsamma ekonomiska villkor arbetande musterinäringen. Ifrågavarande tillverkning befinner sig ännu på begynnelsestadiet, varför några slutsatser knappast kan dragas av hittills tillgängliga omsättningssiffror. Det synes motionärerna önskvärt, att förslag om stöd åt framställningen av mustdrycker snarast förelägges riksdagen. Detta stöd bör kunna meddelas genom sådan skattefrihet, som utredningsmannen skisserat i sin promemoria. Även andra former av stöd bör emellertid kunna tänkas, framhåller motionärerna avslutningsvis.

Utskottet.

Som framgår av utskottets utlåtande nr 1 har utskottet vid behandlingen av Kungl. Maj:ts i propositionen nr 151 framlagda förslag anslutit sig till den i fråga om försäljningen av alkoholdrycker förordade politiken i syfte att främja en övergång till svagare drycker. I likhet med Kungl. Maj:t anser utskottet att avvägningen av beskattningen av olika alkoholdrycker är av vikt för att tillgodose detta syfte.

Från nu angivna utgångspunkt finner utskottet Kungl. Maj:ts förslag rörande maltdrycksbeskattningen lämpligt avvägt. Utskottet tillstyrker således att lättöl blir skattefritt från den 1 juli i år, att skattesatsen för vanligt öl bibehålles oförändrad vid 42 öre för liter samt att för starköl fastställs en skattesats av 1 krona 35 öre för liter, att gälla från tidpunkten för starkölsförbundets upphävande den 1 oktober nästa år.

Även i övrigt biträder utskottet de i nu förevarande proposition framlagda författningsförslagen.

I anslutning till den i 14 § 2 mom. maltdryckstillverkningsförordningen föreslagna skyldigheten för bryggeri att tillhandahålla kontrollstyrelsen vissa uppgifter för kontroll och statistik får utskottet anmärka att länsnykterhetsnämnd, som önskar erhålla statistiska uppgifter avseende sitt verksamhetsområde, självfallet bör kunna vända sig till kontrollstyrelsen för att, i den mån bestämmelserna i övrigt tillåter, få del därav.

De föreslagna ändringarna i tulltaxan, vilka föreslagits skola träda i kraft den 1 oktober 1955, föranleder ej erinran från utskottets sida. Utskottet vill i anslutning till förslagen på denna punkt erinra om att de tilltänkta tullsatserna, såsom framgår av departementschefens redogörelse, är att betrakta som provisoriska. Frågan om tullsatsernas avvägning för maltdrycker innefattas i den allmänna tulltaxerevision som uppdragits åt 1952 års tulltaxekommitté.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts uppfattning att någon ändrad avvägning av läskedrycksbeskattningen inte bör ske.

I anledning av motionerna I: 443 och II: 577 vill utskottet i likhet med departementschefen framhålla att en skattefrihet för vissa av must tillverkade läskedrycker skulle vara förbunden med betydande kontrollsvårigheter och att frågan om stöd åt musterinäringen torde få utredas och övervägas i annat sammanhang. Denna fråga torde för övrigt, såsom antytts i propositionen nr 153, delvis falla inom området för den ännu arbetande särskilda utredningen angående åtgärder för att främja ett alkoholfritt umgängesliv.

Under åberopande av vad ovan anförts får utskottet hemställa,

- 1) att riksdagen måtte bifalla ifrågavarande proposition, nr 154, samt

2) att motionerna I: 443 och II: 577 måtte anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört.

Stockholm den 10 maj 1954.

På särskilda utskottets vägnar:

RICKARD SANDLER.

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Sandler, Sundelin, Pettersson, Nils Elowsson, Wahlund, Franzon, fru Carlqvist, herrar Lundqvist, Englund, Elfving, Franzén och Huss; samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Svensson i Ljungskile, Sundström, Henriksson, fru Ewerlöf, herr Stenberg, fröken Öberg, herr Onsjö, fru Johansson i Norrköping, herrar Helén, Lindholm och Braconier.